

INTERFRAME-LV pirmā gada rezultāti ļauj aktīvi turpināt otro darba gadu

2020. gada 14. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) notika valsts pētījumu programmas (VPP) “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” (2019–2021) LZA īstenotā projekta **INTERFRAME-LV** domnīca. Tajā visi projekta partneri rezumēja paveikto pirmajā darba gadā un iezīmēja galvenos pēctecīgi otrajā gadā veicamos darbus. Sanāksmē piedalījās arī Inguna Paredne no Studiju un zinātnes administrācijas un zinātnieks Eižens Eteris (*Eugene Eteris*), 2018. gadā iznākušās grāmatas “Latvia in Europe and the world: growth strategy for a new centennial” (“Latvija Eiropā un pasaulē: izaugsmes stratēģija jaunai simtgadei”) autors.

Ir bāze attīstības modelēšanas uzsākšanai

LZA īstenotā projekta „Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un risinājumi starptautiskā kontekstā – INTERFRAME-LV” vadītāja akademiķe Baiba Rivža vispirms analizēja visu dalībnieku kopējo veikumu 2019. gadā (Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) – pētniecības pamatvirziens uzņēmējdarbības digitalizācija u.c. digitalizācijas iespēju efektīva izmantošana; Latvijas Universitāte (LU) – sabiedrības radikalizācijas ekonomiskās sekas; Agrolesursu un ekonomikas institūts (AREI) – klimata pārmaiņu ierobežošana un adaptācija klimata pārmaiņām; Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) – personības un sociālo struktūru faktoru ietekme uz rīcībspēju un uzskatiem par drošību). Projekta darba rezultāti 2019. gada nogalē tika prezentēti arī Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) kopā ar VPP pārējo 4 projektu rezultātiem.

Baiba Rivža uzsvēra aktivitāti vietējo un starptautisko konferenču rīkošanā pētījumu rezultātu publiskošanai un popularizēšanai, konferencēs ir sniegti vairāk nekā 70 ziņojumi; ir jau publicēti un iesniegti 62 zinātniskie raksti, t. sk. datu bāzēs *SCOPUS* un *Web of Science* indeksētos izdevumos vairāk nekā 10; tuvu iesniegšanai un tapšanas stadijā ir 5 doktora

promocijas darbi. Tika pievērsta uzmanība tādai darba formai kā pētniecības procesā tapušā intelektuālā īpašuma nodošana ar līgumu tā lietošanai un izmantošanai praksē – tā ir jāizmanto intensīvāk kā viens no pētniecības rezultātu popularizēšanas un zināšanu pārneses veidiem. Tā, piemēram, LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes (ESAF) Ekonomikas un reģionālās attīstības institūta galvenās speciālistes Ingas Eihenbergas pētījums par vietējās attīstības atbalstam paredzēto programmu “LEADER” nodots Finanšu institūcijai “Altum”. Kā arī LLU ir noslēgti vēl citi intelektuālā īpašuma nodošanas līgumi, vairāki saistībā ar digitalizāciju.

Baiba Rivža vērsa uzmanību uz to, ka INTERFRAME-LV darba otrajā gadā jārod kopsaucējs atsevišķo pētījumu rezultātu izmantošanā Latvijas izaugsmes modelēšanai starptautiskā kontekstā, projekta noslēdzošajā gadā modelim tiekot jau pilnībā izveidotam, un tas tiktu prezentēts kopējā monogrāfijā. Vēl plašāks uzdevums turpmākajos divos gados ir VPP visu 5 projektu rezultātu koncentrēšana Latvijas attīstības modelī. Tas nozīmē atsevišķo projektu dalībnieku ciešākas sadarbības nepieciešamību turpmākajā VPP īstenošanas gaitā. Viena no darba formām informācijas apmaiņai un ideju gūšanai, kā arī testēšanai ir reģionālie forumi.

Turpinās datu apstrāde, augstskolu konferencēs veltītas sekcijas INTERFRAME-LV

INTERFRAME-LV projekta LU pētnieku grupas vadītāja Inna Romānova saistībā ar pētniecības virzieniem (sabiedrības radikalizācijas ekonomiskās sekas, ģeogrāfiskā noslāņošanās, sabiedrības novecošana un noslāņošanās) minēja gan 2019. gadā veiktās iedzīvotāju aptaujas par gatavību protestēt pret iedzīvotāju interesēm neatbilstošiem pašvaldību lēmumiem, par publiskās pārvaldes iestāžu sadarbību ar iedzīvotājiem, par sociālo uzņēmējdarbību, par digitālo demokrātiju u.c.; gan ekspertu aptaujas par sociālā mārketinga attīstības iespējām, par uzņēmējdarbības attīstību un iedzīvotāju iesaisti uzņēmējdarbībā, par profesionālo izglītību kā nozīmīgu līdzekli iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanai. LU zinātnieki ir bijuši aktīvi sadarbībā ar ministrijām, attiecīgām tautsaimniecības nozarēm.

LU 2020. gadā aicina piedalīties konferencēs, no kurām pirmās būs jau visai drīz: 10. martā INTERFRAME-LV tiek veltīta sekcija LU 78. starptautiskajā zinātniskajā konferencē; aprīlī būs LU un RTU kopīgā Studentu zinātniskā konference.

RSU pētnieku grupas vadītājs Sergejs Kruks informēja, ka tiek turpināta iepriekšējā gadā veikto aptauju datu apstrāde tādās tēmās kā: rīcībspējas līmenis, psiholoģiskais līmenis (individuālā anomija, iemācītā bezpalīdzība), kolektīvās rīcībspējas līmenis (sociālais kapitāls), rīcībspējas skaidrojums indivīda psiholoģijas un sociālo struktūru un resursu pieejamības kontekstos. Secinājumi ir tādi, ka individuālo rīcībspēju nereti bremsē tieši valsts struktūras, koncentrējoties vairāk uz sodu nekā uz palīdzību. Lielais uzdevums ir sociālās drošības sistēmas izveide. Pētnieki arī turpina lauka darbu ģimenes uzņēmumos – tiek noskaidroti ģimenes biznesa plusi un arī mīnusi, bet uzticība ģimenei ir liela. RSU 29. aprīlī INTERFRAME-LV ir veltīta sekcija 6. konferencē “Veselība un personības attīstība: starpdisciplinārā pieeja”.

AREI pētnieku grupas vadītāja Ligita Melece pievērsa uzmanību tam, ka Latvija ir viena no divām Eiropas Savienības valstīm, kas vēl nav izstrādājusi klimata pārmaiņu samazināšanas un adaptācijas stratēģiju, un arī iestrādnes attiecas tikai uz piejūru. Pētot un salīdzinot Eiropas, Baltijas jūras reģiona un Baltijas valstu klimata pārmaiņu un adaptācijas programmas, kā arī pētījumus aprakstot 10 dažāda līmeņa publikācijās, ir tapis skaidrs, ka

Latvijā ir vienkāršota pieeja klimata jautājumiem. AREI ar pētījumu rezultātiem un secinājumiem vērsīsies Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, kā arī rezultātus izplatīs diskusijās ar politikas veidotāju, nozaru, NVO un sabiedrības pārstāvjiem; piedalīsies zinātniskās konferencēs, tāpat kā iepriekšējā gadā.

LLU pētnieku grupas vadītāja Andra Zvirbule iepazīstināja ar detālu zinātniskās pētniecības darba plānu un ļoti konkrēti iezīmētiem darba uzdevumiem, t. sk. vēlamā tautsaimniecības un sabiedrības modeļa izveides stratēģisko pamatvirzienu noteikšana. Ekonomikā tas nozīmē digitalizācijas pozitīvās ietekmes pilnīgu izmantošanu; pārvaldībā – pārvaldītāju un pārvaldāmo optimāli komunicējoša sistēma radikalizācijas procesu regulēšanai; izglītībā – ekonomiskās izglītības uzlabošana, pilnveidojot formālo izglītības sistēmu un izvēršot mūžizglītības sistēmu; zinātnē izvēršami zinātniskie pētījumi par cilvēku zināšanu, prasmju nozīmi valsts drošības un iedzīvotāju labklājības kāpināšanā. Kā mēdz teikt, kaut ko jaunu nevar iegūt ar veciem līdzekļiem. Lai sasniegtu citādu rezultātu, šajā gadījumā ilgtspējīgu un straujāku attīstību, domāšanai un rīcībai jāmainās.

Sagatavoja **Ausma Mukāne**